

Казки про осінь

Де ховається літо

Свого приятеля Олежка я називаю маленьким другом. А він мене — великим другом.

Зустрічаємось ми лише влітку, коли приїздимо в село.

Олежко любить ходити зі мною до озера. Ми сидимо в траві і мовчки дивимося на сріблястих зачиків. Вони весело скачуть по воді. А в тиху погоду стежимо за хмарами. І за тими, що глибоко-глибоко в озері, і за тими, що високо-високо в небі.

Якось ми сиділи на березі й дивилися на воду. Просто так дивилися.

Сонце вже не пекло. День стояв такий прозорий, що здавалося:

загукай — і повітря задзвенить, як трамвай на рейках.

— Наближається осінь,— сказав я.

— І ми знову розлучимося? — запитав Олежко. Запитав так, що я зрозумів: йому не хочеться зі мною розлучатися.

— Так. До наступного літа.

Білі хмари поволі пливли по голубому небі. Ми дивилися на них і сумували. З ними в далекі невідомі краї відпливає тепле літо, а натомість приходить осінь. І вона розлучить нас з Олежком.

Раптом з-за високих осокорів гордовито впливля така чудернацька хмара, що я з моїм маленьким другом так і втупилися в неї очима. Освітлений сонцем бік хмари був біліший за сніг.

А другий бік — темний та похмурий. Мабуть, там ховалася осінь.

Великі сині очі Олежка також мінилися, ніби ота хмара. То світлішали, то смутнішали.

— Я хочу на хмару,— несподівано сказав Олежко і з надією глянув на мене.— Я знаю: там ховається літо.

Я теж хочу,— відповів я. Бо й мені хотілося побачити, куди хмара забирає літо.

Але ж як дістатися до хмари?

Олежко зітхнув. Зітхнув і я.

Ми посиділи мовчки, сумуючи, що хмара забирає від нас літо.

Потім Олежко ще раз глянув на мене і сказав:

— Давай підемо до неї в гості.

— До кого? — не зрозумів я.

Як до кого? До хмари,— мало не образився Олежко, що я такий нездогадливий.

Я подумав і згодився. Справді, чому б не сходити в гості до хмари і не побачити, де вона ховає осінь?

— Ми йдемо в гості до хмари! — заплескав Олежко в долоньки.— Ми йдемо в гості до хмари!

І ми почали міркувати, як добратися до тієї Великої Хмари. Думали довго. Я нічого не міг вигадати. А тим часом Велика Хмара пливла над садами, і її сонячний бік так сяяв, що ми примружували очі. Водночас темний бік хмари ставав ще темніший.

За хмарою по землі бігла холодна тінь. То йшла осінь.

Першим озвався Олежко.

Давай заберемося до неї по драбині,— запропонував він.

— Авжеж,— радісно погодився я. Справді, на чому ж добиратися на Велику Хмару, як не по драбині?

Я приніс драбину, що лежала за будиночком. По ній я завжди лазив на дах, коли треба було лагодити покрівлю, або діставав з найвищих гілок груші, яблука чи горіхи.

Але я і не подумав, що драбина виявиться такою куцою і не дістане до Великої Хмари.

— У мене також є драбина! — згадав Олежко.— Ми її доточимо до твоєї і легко дістанемося до Великої Хмари.

Але й моєї та Олежкової драбин було замало. Тоді ми взяли ще й драбину сусіда, а потім ще в кількох сусідів. Отож позносили багато-багато драбин, але до Великої Хмари нам так і не

пощастило дістатися.

Трішечки-трішечки не дістали.

Ось скілечки.

Хмара поволі пливла собі, то виблискуючи білим боком, то насуплюючись темніш. Ніби сердилася на нас. Або глузувала, що ми такі нетями — ніяк до неї не доберемося.

Олежко зажурився. Йому дуже хотілося в гості до Великої Хмари. І мені теж хотілося. Але драбин більше не було.

Тоді я запропонував:

— Давай-но виберемося на вершечок усіх драбин. Потім я посаджу тебе собі на плечі, і ти дістанеш до Великої Хмари. Олежко зрадів. А потім замислився.

— А як же ти? — спитав він.

— Я почекаю, доки ти гостюватимеш у Великої Хмари та довідаєшся, куди вона несе літо.

Олежко знову замислився.

Але ж і ти хочеш до Великої Хмари, щоб побачити, де ховається літо? — запитав він.

— Хочу,— відповів я.

Олежко замислився ще більше.

Аж носа зморщив.

Я побуваю в гостях у Хмари,— сказав він,— а ти не побуваєш. Як же після цього ми будемо дружити?

А ми зробимо так, знайшов я вихід.— Я тебе зі своїх плечей підсаджу на Велику Хмару, а ти там попросиш у Хмари ще одну драбину і спустиш її до мене, щоб і я вибрався.

— Так і зробимо! — зрадів Олежко.

Ми вибралися на вершечок довгої-предовгої драбини, яка складалася з багатьох маленьких драбин. Ще трішечки — і ми нарешті дістанемося до Великої Хмари.

Я підсадив Олежка собі на плечі, потім підняв його вгору на витягнутих руках.

— Хапайся за Хмару! Міцніше! — голосно закричав я, бо вітер перехоплював подих.

— Н-не можу... мало не плачучи, відказав Олежко.

Я глянув угору і побачив, як Олежкові руки тягнулися до Хмари, хапали її за темні кучері, але вона вислизала з його долонь. А на мене знову падали холодні краплини.

— Може, Велика Хмара сердиться, що ти смикаєш її за косу? — спитав я.

— То вона плаче, що ми ніяк не можемо прийти до неї в гості, — пояснив Олежко.

Хмара тим часом пропливала над нами, а на землю, на озеро, на сільські хати й дачні будиночки лягала від неї велика холодна тінь, накрапав осінній дощ.

Ми швиденько спустилися додолу, перенесли наші драбини аж за село на луки, щоб перейняти Хмару, і знову подерлися вгору. Але й цього разу Олежко зміг дістати лише пухнастого хвоста, який зразу ж розтанув у його долонях, залишивши вогкий слід. Ми зажурилися. Олежко жалісливо поглядав на мене. Ніби це він був винен, що ми не побували в гостях у Великої Хмари. А я нічим не міг зарадити.

Тим часом вітер гнав Велику Хмару далі й далі, і холодна тінь на землі дедалі ширшала.

Та ось над головою загув Літак. У небі над селом пролягала його дорога. У різні міста й далекі краї. Олежко замахав руками.

— Агов, Літаче, візьми нас до Великої Хмари! Нам дуже треба піднятися до неї в гості! Ми хочемо знати, де ховається літо! Літак безтурботно продовжував густити.

— Так он який ти? — насварився Олежко.— Ось я не пушу тебе літати над нашими садами. Отоді знатимеш!

— Гарзд,— буркотливо озвався Літак.— Хоч мені й не слід звертати з дороги, але я візьму тебе,

якщо тобі так хочеться побачити, де сховалося літо.

Олежко заплескав у долоні.

— Сідай хутчій,— квапив Літак.

— А мій великий друг? — раптом зупинився Олежко, глянувши на мене.

— Твого друга взяти не можу,— співчутливо помахав крилами Літак.— У мене всі місця зайняті. Ти маленький і легкий, тебе можна примостити у куточку. А твого друга — ні, бо він великий і важкий.

Олежко дивився на мене печальними очима. Були вони вже не сині, а темні, як Хмара вгорі.

— І чому ти не маленький? — сказав Олежко.— Ми б разом полетіли на Літаку в гості до Великої Хмари.

— Вирішуй, та швидше! — підганяв Літак.— Я не маю часу чекати!

Олежко махнув рукою, мовляв, лети собі, а тоді подумав і спитав мене:

— Коли б ти був маленький, то в мене не було б великого друга? Так?

— Не було б,— згодився я. Бо справді, коли б я був маленьким, То не міг би одночасно бути й великим.

— І ми б не сиділи з тобою на березі озера?

— Не сиділи б,— підтвердив я.

— І не побачили б Велику Хмару?

— Авжеж. Як би ми її побачили, коли о не сиділи на березі?

— І нам би не захотілося побачити, де ховається літо?

— Атож, не захотілося б, якби ми не сиділи вдвох на березі і не побачили Великої Хмари.

— Завтра ми знову прийдемо сюди,— вирішив Олежко.— Може, Велика Хмара пливтиме нижче, і ми з тобою обов'язково побуваємо в неї в гостях і побачимо, де ховається літо.